

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
15-05-2010

A.

Το κείμενο αναφέρεται στη συνομιλία μεταξύ των σύγχρονων ανθρώπων. Αρχικά, επισημαίνεται η συνδρομή του ελληνισμού στην καλλιέργεια του διαλόγου και η αναγωγή του σε μια μορφή τέχνης. Ωστόσο, στις μέρες μας οι άνθρωποι έχουν απολέσει την ικανότητα να συνομιλούν με σεβασμό και ανοχή. Οι συνομιλητές συχνά διακόπτουν ο ένας τον άλλο, προσπαθούν να επιβληθούν με αποτέλεσμα η συνομιλία να καταντά οχλαγωγία. Επιπλέον, τονίζεται ότι μια συνομιλία προϋποθέτει τη συνεργασία ψυχής και νου ώστε να ευδοκιμήσουν νέες ιδέες. Συνοπτικά, η συνομιλία, ως τρόπος επικοινωνίας στη σύγχρονη εποχή δε διεξάγεται με τις ίδιες αγνές προθέσεις του παρελθόντος.

B.1.

Ο συγγραφέας με την άποψη αυτή τονίζει τη συμβολή του ελληνικού λαού στη καλλιέργεια του λόγου, της γλώσσας. Οι Έλληνες αποτελούν ένα έθνος που στο παρελθόν έχουν συνδιαλεχθεί, έχουν διαμορφώσει ιδέες και έχουν σφραγίσει την ιστορία της ευρωπαϊκής συνείδησης με τα πνευματικά τους επιτεύγματα. Και οι Νεοέλληνες όμως εξακολουθούν να μιλούν πολύ και να εκφράζονται ποικιλοτρόπως. Μπορεί βέβαια ο τρόπος συνδιαλλαγής να έχει τροποποιηθεί, ωστόσο η ομιλία και η συνομιλία αποτελούν έμφυτα χαρακτηριστικά των Ελλήνων.

B.2.

α) Η παράγραφος αναπτύσσεται με τη μέθοδο της **αιτιολόγησης** καθώς αιτιολογείται η θεματική περίοδος.

β) Θεματική πρόταση: «*Η σύγχρονη «συνομιλία» ... του όρου*».

Λεπτομέρειες – σχόλια: «*Μιλούν όλοι ... των απόψεών του*».

Κατακλείδα: «*Έτσι, η συνομιλία ... οχλαγωγία*».

B.3.

α) αγωγή: **παιδαγωγός, χορηγός**

ψυχής: **ψυχοσύνθεση, ψυχαγωγία**

μορφή: **μορφοποίηση, μορφολογία**

β) Τα πνευματικά επιτεύγματα των αρχαίων Ελλήνων της κλασικής εποχής είναι **ανεπανάληπτα** ως προς την μορφωτική τους αξία.

Η **αισθητική απόλαυση** ενός έργου τέχνης συμβάλλει στην καλλιέργεια της πνευματικής ευαισθησίας.

Οι αξίες του **σύγχρονου βίου** έχουν οδηγήσει στην ηθική κατάπτωση του ανθρώπου.

Η επιδίωξη πληθώρας υλικών αγαθών αναδεικνύει τη **ματαιοδοξία** του σύγχρονου ανθρώπου.

B.4.

α) Παθητική σύνταξη: **«Η συνομιλία ανακαλύφθηκε ή εφευρέθηκε από αυτόν».**

β) να ανθοφορήσει, να κυοφορηθούν

Γ. Επικοινωνιακό πλαίσιο: άρθρο

Ενδεικτικός τίτλος: Η διεξαγωγή ενός υγιούς διαλόγου

Πρόλογος

Ο διάλογος είναι ο κατάλληλος δίαυλος επικοινωνίας ανάμεσα σε δύο ή περισσότερα άτομα ή σε ευρύτερες ομάδες. Η γόνιμη συζήτηση οδηγεί στη δημιουργία φιλικών, επαγγελματικών και άλλου είδους σχέσεων και συσφίγγει τις ήδη υπάρχουσες μέσα από τον εντοπισμό των κοινών ιδεολογιών. Ωστόσο, στη σημερινή εποχή έχει παραγκωνιστεί η κοινωνική, μορφωτική και ψυχαγωγική σημασία του διαλόγου. Οι άνθρωποι λόγω των σύγχρονων ρυθμών ζωής και του ωφελιμισμού δεν επικοινωνούν γνήσια και δημιουργικά.

Α΄ ζητούμενο: Προϋποθέσεις ανάπτυξης υγιούς διαλόγου:

- Διεξαγωγή του διαλόγου σε υγιή και ουσιαστικά δημοκρατικά πολιτεύματα. Απαιτείται διαμόρφωση κλίματος κοινωνικής δικαιοσύνης και ισότητας, ελευθερίας σκέψης και έκφρασης.
- Πνευματική καλλιέργεια, ουσιαστική παιδεία.
- Ελευθερία έκφρασης των απόψεων όλων των συνομιλητών για ελεύθερη διαφωνία, που θα οδηγήσει στη σύνθεση των αντιθέσεων.
- Αναγκαίος όρος είναι η γνώση του αντικειμένου προς συζήτηση. Χωρίς αυτή, είναι αδύνατο να συμμετέχει κάποιος στο διάλογο.
- Ειλικρίνεια και πειστικότητα με τη χρήση επιχειρημάτων και τεκμηριωμένου λόγου.

- Αποδέσμευση από το δογματισμό και επιλογή ορθών επιχειρημάτων, καθώς η μισαλλοδοξία, η ισχυρογνωμοσύνη και η προκατάληψη αναστέλλουν τη δημιουργική επικοινωνία. Νηφαλιότητα, διαλλακτικότητα, ώστε να αποφεύγονται ακρότητες και εμπάθειες.
- Πολύπλευρη προσέγγιση ενός θέματος για την καλύτερη κατανόηση και ορθότερη αντιμετώπισή του.
- Σεβασμός προς τους συνομιλητές και υπομονή μέχρι την ολοκλήρωση των συλλογισμών τους ακόμα και αν δε συμφωνούμε με αυτούς.
- Αποφυγή πομπώδους ύφους και επίδειξης ρητορικής δεινότητας. Το εκλεπτυσμένο εκφραστικό ύφος και ο φροντισμένος λόγος δεν οδηγεί πάντοτε σε λύσεις αλλά κάποιες φορές νοθεύει την αλήθεια και παραπλανεί τους συνομιλητές, οι οποίοι ενδέχεται να είναι διαφορετικού πνευματικού υποβάθρου.

Β' ζητούμενο: Κατάλληλες δραστηριότητες του σχολείου για να ενισχύσει την ικανότητα διαλόγου των μελών της σχολικής κοινότητας:

- Τα μαθήματα να παρουσιάζονται από τους καθηγητές με ερωταπαντήσεις και συμμετοχή των μαθητών στη διαδικασία, ώστε να μην κυριαρχεί ο διδακτικός μονόλογος.
- Ανάθεση εργασιών και ευρύτερων πρωτοβουλιών στους μαθητές, όπως η παρουσίαση ενός μαθήματος ή της επικαιρότητας μέσα από συλλογή άρθρων, για την ανάπτυξη της κριτικής ικανότητας ως βασικής προϋπόθεσης διαλόγου.
- Προώθηση συνεργασίας μαθητών από διαφορετικές ομάδες, ώστε να εξαλειφθούν φαινόμενα εμπάθειας και μισαλλοδοξίας.
- Οργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων, που θα περιλαμβάνουν θεατρικές παραστάσεις, κινηματογραφικές προβολές, συναυλίες, εκθέσεις βιβλίου και μορφών τέχνης.
- Επικοινωνία με μαθητές από άλλα σχολεία ή άλλες χώρες με τη βοήθεια των ηλεκτρονικών μέσων και εκδρομές-επισκέψεις, ακόμη και στο πλαίσιο ανταλλαγής μαθητών.
- Διοργάνωση ημερίδων, συνεδρίων στο σχολείο ή στο πολιτιστικό κέντρο του δήμου, όπου θα διεξάγονται πλουραλιστικές συζητήσεις με τη συμμετοχή πολλών μελών του σχολείου.

- Ενθάρρυνση μαθητικών κοινοτήτων - συχνή σύγκληση μαθητικών συμβουλίων με τη συμμετοχή όλων των μαθητών στα κοινά του σχολείου, ώστε να προετοιμαστούν για τη συμμετοχή τους στα κοινά ως αυριανοί πολίτες.

Επίλογος

Συνοψίζοντας, ο διάλογος ως μορφή ουσιαστικής και απολαυστικής επικοινωνίας οφείλει να τεθεί σε στέρεες και υγιείς βάσεις. Οι μαθητές πρέπει να μάθουν να διατυπώνουν αβίαστα και ελεύθερα τις απόψεις τους, να σέβονται ταυτόχρονα τους συνομιλητές τους συνειδητοποιώντας την ωφελιμότητα του διαλόγου στη μετέπειτα ζωή τους.

